

STYRESAK

GÅR TIL:	Styremedlemmer
FORETAK:	Helse Stavanger HF
DATO:	13.02.23
SAKSBEHANDLER:	Tor Albert Ersdal
SAKEN GJELDER:	Konsekvenser av økt økonomisk risiko
ARKIVSAK:	23/86
STYRESAK:	10/23
STYREMØTE:	21.02.23

FORSLAG TIL VEDTAK

1. Styret er svært bekymret over den økonomiske utviklingen til Helse Stavanger og gjenværende høy risiko i byggeprosjektet Nye SUS, og mulige konsekvenser dette kan få for foretakets fremtidige drift og pasienttilbud.
2. Styret konstaterer at det er uavklart hvordan Helse Stavanger skal finansiere byggeprosjektet, mellomfasen og drift i tiden fremover.
3. Styret ber om at administrerende direktør sammen med styrets leder går i dialog med administrerende direktør og styreleder i Helse Vest for å avklare hvordan Helse Vest vil bidra til at Helse Stavanger kan opprettholde sin økonomiske bærekraft gitt de betydelige krav til effektivisering som foretaket allerede er pålagt. Kravene som pålegges Helse Stavanger må vurderes opp mot det overordnede målet for spesialisthelsetjenestens evne til å yte likeverdige og forsvarlige helsetjenester.
4. Styret ber administrerende direktør gå i dialog med Helse Vest RHF om fullmakt til gjenstående kontraktsinngåelser for byggeprosjektet.

Administrerende direktørs vurdering og anbefaling

De siste månedene har den økonomiske risikoen for Helse Stavanger økt betydelig. Det er nå uklart om foretaket har likviditet til å fullføre byggeprosjektet på Ullandhaug, mellomfasen og samtidig drifte sykehuset.

Den økonomiske risikoen vurderes til å være såpass høy at administrerende direktør anbefaler en eierdialog med Helse Vest for å avklare hvordan Helse Vest og Helse Stavanger skal håndtere risikoen, sikre ferdigstilling av byggeprosjektet, mellomfasen og samtidig opprettholde likeverdige og forsvarlige helsetjenester.

Administrerende direktør anbefaler også at styret sender en formell henvendelse til Helse Vest, og ber Helse Vest gjøre en vurdering av risikoen for byggeprosjektet og mellomfasen og gi en anbefaling for videre kontraktsinngåelse for byggeprosjektet.

Bakgrunn

Stavanger universitetssjukehus er byggherre for første byggetrinn av Nye SUS, Norges største byggeprosjekt på land. Det bygges ut 125 000 kvm, og de aller fleste kontraktene er indeksregulert mot SSBs byggekostnadsindeks for «bustadblokk i alt».

I tråd med dialog med Helse Vest og Helse- og omsorgsdepartementet (HOD) ble det utarbeidet en prognose ved oppstart av byggeprosjektet. Da forprosjektrapporten ble godkjent i 2017, ble det lagt til grunn en inflasjon på 3 prosent årlig. I årene før prognosen ble utarbeidet, og de første årene etter, var dette et godt estimat.

I pandemien endret dette seg dramatisk, og prisveksten har siden 2021 ligget stabilt på over 7 prosent. Det har en stor konsekvens for kostnadene på byggeprosjektet på Ullandhaug. I mai 2022 ble styret i Helse Stavanger informert om en mulig kostnadsoverskridelse på rundt 500 millioner kroner. Det ble samtidig informert om at vedvarende høy inflasjon vil øke risikoen for en større overskridelse. Det er iverksatt en rekke tiltak for å redusere kostnadene i byggeprosjektet, inkludert å redusere investering i nytt medisinsk teknisk utstyr og annet utstyr. Prosjektet er kommet så langt at det er begrenset hva som er mulig å oppnå.

Dette gir økt økonomisk risiko og kan føre til at Helse Stavanger ikke har likviditet i 2025.

Den økonomiske rammen for budsjett 2023 for Helse Stavanger er svært stramt og førte til at budsjettert resultat ble redusert fra 226 millioner kroner til 10 millioner kroner for 2023. Det fører til at Helse Stavanger sin investeringsevne reduseres tilsvarende.

Dette fører til at den økonomiske risikoen øker ytterligere.

I styresak 06/23 *Forprosjekt Mellomfasen* får styret i Helse Stavanger forelagt oppdatert kostnadsramme for mellomfasen. Dette prosjektet er også rammet av merkostnader som følge av vedvarende høy prisvekst, jf. saksfremlegg.

Dette fører til at den økonomiske risikoen øker ytterligere.

Samlet fører dette til at Helse Stavanger sin evne til å fullføre byggeprosjektet på Ullandhaug og mellomfasen er truet, jf. sak 07/23 *Forberedelse til salg av eiendom og bygningsmasse*.

Helse Stavanger har en nødløsning. Det er å selge alle eiendommer for å finansiere byggeprosjektet på Ullandhaug og mellomfasen og leie tilbake bygningsmassen som vi trenger for drift i mellomfasen. Det vil bidra til å dekke kostnadsoverskridelsene, men er ikke nødvendigvis tilstrekkelig.

I tillegg kan et forsert salg redusere prisen Helse Stavanger kan oppnå for tomten. En usikker tidshorison for videre utbygging og flytting av resten av sykehuset har samme effekt. I tillegg vurderer Stavanger kommune å regulere store deler av sykehustomten til skoletomt. Det vil i så fall føre til at verdien av tomten forringes betydelig.

Salg av eiendom på Våland har vært planlagt som del av finansieringen av byggetrinn 2. Den dårlige likviditeten til foretaket øker risikoen for at salget må gjennomføres for å finansiere byggetrinn 1. Det øker sannsynligheten for at lang varigheten av mellomfasen. En langvarig mellomfase vil også ha betydning for investering i vedlikehold i bygningsmasse som vi på sikt skal flytte fra. Det kan også føre til økte leiekostnader gjennom tilbakeleie. Økte leiekostnader vil igjen redusere muligheten for å realisere byggetrinn 2.

Pressemeldingen fra Finansdepartementet 3. februar om prisjustering av statsbudsjettet er en god nyhet. Det samme er nyheten fra Helse- og omsorgsdepartementet 13. februar om en varig budsjettøkning på 2,5 milliarder til norske sykehus. Samtidig er det utfordrende at det foreløpig er uklart hvilken prisjustering som legges til grunn, og det er derfor ikke mulig å beregne hva dette vil bety. Helse Stavanger må derfor fortsatt planlegge for ytterligere kutt i driften.